

IFAU – INSTITUTET FÖR
ARBETSMARKNADSPOLITISK
UTVÄRDERING

Är kommunala sommarjobb en gräddfil till arbetsmarknaden?

Iris J Y Wang
Kenneth Carling
Ola Nääs

RAPPORT 2006:14

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) är ett forskningsinstitut under Näringsdepartementet med säte i Uppsala. IFAU ska främja, stödja och genomföra: utvärdering av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder, studier av arbetsmarknadens funktionssätt och utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet. Förutom forskning arbetar IFAU med att: sprida kunskap om institutets verksamhet genom publikationer, seminarier, kurser, workshops och konferenser; påverka datainsamling och göra data lättillgängliga för forskare runt om i landet.

IFAU delar även ut anslag till projekt som rör forskning inom dess verksamhetsområden. Anslagen delas ut en gång per år och sista dag för ansökan är den 1 oktober. Eftersom forskarna vid IFAU till övervägande del är nationalekonomer, ser vi gärna att forskare från andra discipliner ansöker om anslag.

IFAU leds av en generaldirektör. Vid myndigheten finns en traditionell styrelse bestående av en ordförande, institutets chef och åtta andra ledamöter. Styrelsen har bl a som uppgift att besluta över beviljandet av externa anslag samt ge synpunkter på verksamheten. Till institutet är även en referensgrupp knuten där arbetsgivar- och arbetstagsarsidan samt berörda departement och myndigheter finns representerade.

Postadress: Box 513, 751 20 Uppsala
Besöksadress: Kyrkogårdsgatan 6, Uppsala
Telefon: 018-471 70 70
Fax: 018-471 70 71
ifau@ifau.uu.se
www.ifau.se

IFAU har som policy att en uppsats, innan den publiceras i rapportserien, ska seminariebehandlas vid IFAU och minst ett annat akademiskt forum samt granskas av en extern och en intern disputerad forskare. Uppsatsen behöver dock inte ha genomgått sedvanlig granskning inför publicering i vetenskaplig tidskrift. Syftet med rapportserien är att ge den ekonomiska politiken och den ekonomisk-politiska diskussionen ett kunskapsunderlag.

Är kommunala sommarjobb en gräddfil till arbetsmarknaden? ♥

av

Iris J Y Wang[◇], Kenneth Carling[#] och Ola Nääs[⊕]

2006-11-29

Sammanfattning

Det är vanligt att gymnasiestudenter i Sverige arbetar under sommaren, runt 65 procent att döma av denna studies material. Den internationella litteraturen pekar på att erfarenheten av ett sommarjobb sammanfaller med ett starkt inträde på arbetsmarknaden, men också med sämre studieresultat. Policymakare tror nog att erfarenheten är viktig eftersom det finns gott om exempel på åtgärder som syftar till att hjälpa ungdomar till ett sommarjobb. Ett exempel är Falu kommun som sedan 1995 tillhandahåller, genom ett lotteri, cirka 200 sommarjobbplatser till cirka 2 700 ungdomarna i kommunen. När vi följer ungdomarna som deltog i sommarjobbslotteriet så finner vi att de med sommarjobbserfarenhet hade högre inkomst i 20-årsåldern, men att skillnaden därefter försvinner. Slutsatsen är att ett kommunalt sommarjobb har en ringa betydelse, men den långsiktiga effekten är osäker eftersom långtidsuppföljningen var begränsad till ett fåtal ungdomar.

♥ Denna rapport är en sammanfattning av Wang m fl (2006) som presenterar mer detaljerade resultat och referenser. Arbetet har möjliggjorts genom finansiering av IFAU och Högskolan Dalarna och att Falu kommun hade sparat uppgifter om kommunens sommarjobbare. Vi är tacksamma för värdefulla synpunkter på denna text av Oskar Nordström Skans.

◇ Institutionen för Ekonomi & Samhälle, Högskolan Dalarna, 781 88 Borlänge. ywa@du.se

Institutionen för Ekonomi & Samhälle, Högskolan Dalarna, 781 88 Borlänge. kca@du.se

⊕ Institutionen för Ekonomi & Samhälle, Högskolan Dalarna, 781 88 Borlänge. ona@du.se

Innehållsförteckning

1	Kommunala sommarjobb	3
1.1	Tänkbara effekter av sommarjobb	4
2	Principen för effektutvärdering av sommarjobb.....	5
2.1	Fördelning av sommarjobb i Falun.....	7
3	Undersökningens resultat	10
3.1	Kompletterande analyser	12
4	Avslutande kommentarer.....	13
	Referenser	15

1 Kommunala sommarjobb

Ett sommarjobb är ofta en ung students första kontakt med arbetsmarknaden och många ungdomar upplever nog det som viktigt att få den erfarenheten. När vi påbörjade detta arbete saknade vi en klar bild av huruvida sommarjobb var vanligt och huruvida dess betydelse ökade eller minskade för gymnasieungdomar. Men eftersom sommarjobbet troligen är en första kontakt med arbetsmarknaden och ungdomars inträde på arbetsmarknaden har stått i fokus i Europa i en lång rad år finns det anledning att ställa frågan om sommarjobb är vanliga och, än viktigare, om de har betydelse för hur gymnasieungdomar klarar sig på arbetsmarknaden efter skoltiden.

Grossman (1997) rapporterar att i många länder i Europa liksom i USA så ökar andelen gymnasiestudenter som sommarjobbar. En del av denna ökning kan nog tillskrivas de politiska åtgärder som har vidtagits i olika länder. Som exempel kan nämnas den forne, amerikanske presidenten Bill Clinton som i början av 1990-talet sjösatte en nationell plan som bland annat syftade till att öka elever och studenters arbetande under loven (US News & World Report 1993).

Någon svensk nationell plan för att öka sommarjobbandet känner vi inte till, men vi vågar nog påstå att många av landets kommuner är engagerade i att ge ungdomar chans till sommarjobb.¹ När vi påbörjade detta arbete så inledde vi med att ringa till ett flertal av kommunerna i Dalarna, Gästrikland, Hälsingland och Västmanland. Vi fick kontakt med ett tjugotal och endast en kommun uppgav att den saknade en åtgärd för ungdomars sommarjobbande.

Det ligger i sakens natur när åtgärden utformas på kommunal nivå att utformningen skiljer sig åt mellan kommunerna. Klart är att i den mån kommunen har en åtgärd av detta slag så innebär den i allmänhet att ungdomar bereds möjlighet att vikariera för ordinarie personal i kommunens olika verksamhetsområden. Men det finns också exempel på att ungdomar arbetar i kommunal verksamhet som enbart bedrivs under sommaren.

Falu kommun står i fokus i denna studie och den får tjäna som exempel på vilka arbeten ungdomarna utför under sommarjobbet. Ungdomarna jobbar där

---

¹ Riksdagen beslutade våren 1998 att 100 miljoner kronor skulle ersätta kommuner för att de skulle stimulera det lokala näringslivet att anordna fler sommarjobb för ungdomar. Enligt preliminära beräkningar som AMS gjort ledde satsningen till att knappt 34 000 sommarjobb tillkom 1998.

med parkarbeten och med städning av kommunens parker och lokaler. De jobbar också i äldreomsorgen. En särskild verksamhet är att kommunen erbjudit sommarskola för elever i klass åtta och nio i ämnen som svenska, engelska och matematik, och gymnasiestudenter har som sommarjobb bistått i den verksamheten.

Sommarjobben i Falun varade i tre veckor och lönen varierade mellan 42 och 60 kronor per timme. I dessa avseenden är variationen, att döma av vår anekdotiska evidens, stora mellan kommunerna. I vår kontakt framkom ett lönespann från 14 till 90 kronor per timme och en varaktighet från två veckor till åtta veckor.

När vi nedan kommer in på frågan om vilken betydelse ett sommarjobb kan tänkas ha på ungdomars arbetsmarknadsinträde finns det anledning att tänka på att begreppet sommarjobb inte är ett homogent begrepp. Sommarjobb i olika kommuner skiljer sig åt, och de flesta ungdomar sommarjobbar inte i den kommunala verksamheten. I Falun sommarjobbade cirka 65 % av ungdomarna under gymnasietiden och uppskattningsvis arbetade endast 10 % av dem åt kommunen. Övriga arbetade i andra offentliga organ eller i privata företag. Det är naturligtvis möjligt att effekten av kommunala sommarjobb skiljer sig från att ha erfarenhet från andra arbetsgivare. Nedan diskuterar vi tänkbara effekter av sommarjobb i allmänhet, emedan den empiriska undersökningen enbart studerar effekten av kommunala sommarjobb.

1.1 Tänkbara effekter av sommarjobb

Ruhm (1997) sammanställer den internationella litteratur som behandlar effekter av jobb under gymnasietiden. Han pekar på en rad argument som talar för att sådana jobb ska leda till högre inkomst och stabilare etablering på arbetsmarknaden. Han menar att sommarjobb påskyndar ungdomars mognad, att det ger färdigheter och kunskaper som kompletterar utbildningen, att det får ungdomarna att förstå vilka gymnasiekunskaper de behöver inhämta, att det ger ekonomiska möjligheter till fortsatta och fördjupade studier, och att det bidrar till att utveckla ungdomarnas sociala nätverk vilket gör att de har lättare att komma i kontakt med arbetserbjudanden. Svenska studier som är inne på samma linje inkluderar Schröder (2004) som efter att ha granskat olika länders utbildningssystem och ungdomars inträde på arbetsmarknaden menar att det är angeläget att policymakare bidrar till att skapa en brygga mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden för att undvika arbetslöshet i de yngre grupperna på arbetsmarknaden. Carling och Richardson (2004) finner i likhet

med andra författare de refererar till att arbetsmarknadsåtgärder som innehåller praktik på arbetsplatser verkar leda till ett starkt arbetsmarknadsinträde. Det finns alltså anledning att tro att steget från utbildningssystemet till arbetsmarknaden underlättas om ungdomarna har någon form av erfarenhet från arbetsmarknaden innan. Och ett sommarjobb skulle kunna vara en sådan erfarenhet.

Både Ruhm (1997) och Weller m fl (2003) påtalar dock också negativa effekter av sommarjobb såsom att jobbet kan interferera med studierna, att enkelt förtjänade pengar gör att studenter tappat lusten till de till synes tråkiga och förtjänstlösa studierna och att sommarjobbet leder till att studenterna är uttrötade vid terminsstarterna.

Om de positiva argumenten överväger de negativa eller inte är i huvudsak en empirisk fråga. Litteraturen pekar på att jobberfarenheten verkar sammanfalla med starkare arbetsmarknadsinträde, men också med sämre studieresultat. Ett problem med dessa slutsatser är att de baseras på empiriska undersökningar som jämför utfall för studenter som har haft sommarjobb med studenter som inte haft något sommarjobb och det är svårt att veta i vilken utsträckning dessa egentligen är jämförbara. Exempelvis kan sommarjobbarnas högre lön också förklaras med att studenter med redan goda arbetsmarknadskontakter har lättare för att få sommarjobb men också lättare att få ett arbete efter utbildningen. Sommarjobbet i sig skulle således inte ha någon effekt, utan skillnaden ligger i skillnaden i förutsättningar för sommarjobbbara och de andra.

Denna studie använder ett material som ger oss ovanligt goda möjligheter att hantera sådana selektionsproblem. I nästa avsnitt klarlägger vi hur effektutvärderingen idealt skulle gå till och jämför detta med vad vi kan göra med vårt material.

2 Principen för effektutvärdering av sommarjobb

Har sommarjobbet betydelse för arbetsmarknadsinträdet för en viss gymnasist? För att besvara frågan skulle vi helst vilja se hur det gått för henne *både* om hon sommarjobbade *och* om hon inte gjorde det. Skillnaden mellan de två situationerna, om inget annat ändrades samtidigt, skulle ange betydelsen av sommarjobbet. I realiteten är detta förfarande inte möjligt eftersom man inte kan både sommarjobba och inte sommarjobba samtidigt.

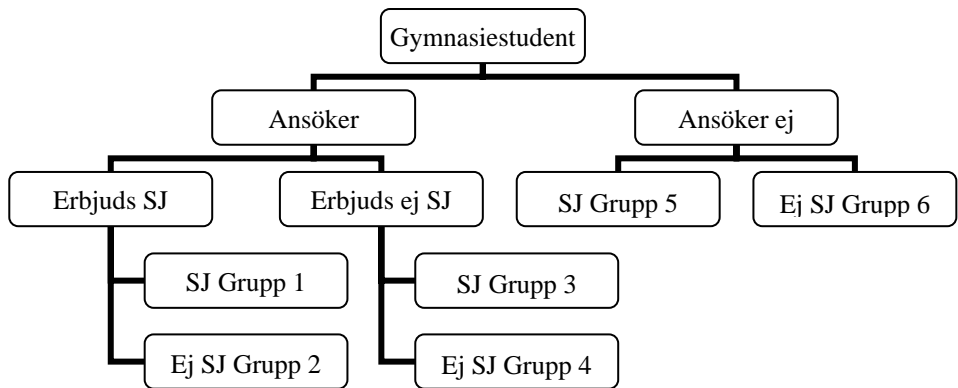
Lösningen är att jämföra dem som sommarjobbat med dem som inte har sommarjobbat. Och det fungerar så länge som en icke-sommarjobbare lika gärna hade kunnat vara en sommarjobbare.

Vi studerar kommunala sommarjobb. Men dessa är naturligtvis inte de enda sommarjobb som finns tillgängliga för gymnasister. Figur 1 ger en bild över tänkbara utfall för en gymnasiestudent. I första nivån anges möjligheterna att gymnasisten söker eller inte söker ett kommunalt sommarjobb. För dem som inte söker finns sedan två möjligheter, antingen att hon får ett sommarjobb hos en annan arbetsgivare, eller att hon inte sommarjobbar alls. I denna grupp kan sommarjobbare och icke-sommarjobbare skilja sig åt på grund av en mängd olika faktorer. Några tänkbara orsaker till att hon inte sommarjobbar kan vara att hon saknar ett kontaktnät som leder till arbetserbjudanden eller att hon inte är särskilt intresserad av att arbeta. Material av detta slag kallas normalt observationsdata och det kan inte användas rakt upp och ned för att bestämma effekten av ett sommarjobb. Tidigare studier har i allmänhet använt denna typ av material under förutsättningen att man genom att hantera de skillnader mellan individer som kan observeras i data kan dra korrekta slutsatser. Det är dock svårt att veta när denna förutsättning är korrekt.

De som ansöker om ett kommunalt sommarjobb kan delas upp i dem som får ett jobberbjudande och dem som inte får ett. I denna studie sker denna uppdelning genom ett lotteri, med samma chans för alla sökande att få ett erbjudande. Material där sommarjobbet fördelas med lottens hjälp brukar kallas experimentdata.

Att erbjudas ett jobb är inte detsamma som att ta det, och att inte erbjudas ett jobb från lotteriet behöver inte alltid innebära att man inte får något jobb alls. Denna problematik beskrivs i den nedersta nivån i Figur 1. Om samtliga som fick ett erbjudande tackade ja till jobbet och de som inte fick ett erbjudande alltid misslyckades med att finna annat arbete så skulle en jämförelse mellan Grupp 1 och Grupp 4 (se Figur 1) bestämma effekten av sommarjobb. I det fallet skulle Grupperna 2 och 3 vara tomma.

Figur 1: Bild över materialet. SJ är förkortning för sommarjobb.

I praktiken visar det sig att de som erbjuds jobb oftast börjar arbeta. Grupp 2 är därför i vår empiriska undersökning praktiskt taget tom. Detta gäller dock inte Grupp 3 eftersom många gymnasister också söker sommarjobb hos andra arbetsgivare än kommunen. Detta gör att man ställer två olika frågor: För det första: vad är *effekten av att ha ett sommarjobb* som besvaras genom att jämföra grupp 1 och 3 med Grupp 4 (och 2 som nästan är tom). För det andra, vad är effekten av att *erbjudas ett kommunalt arbete* vilken besvaras genom att jämföra grupp 1 (och 2) med grupperna 3 och 4.

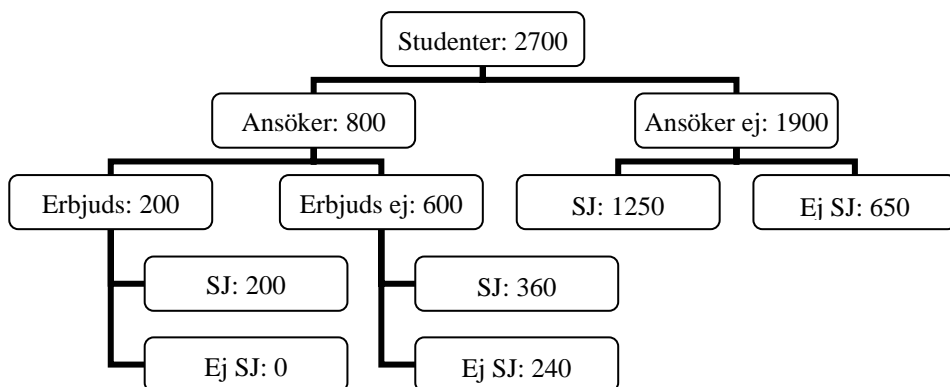
Den första analysen besvarar frågan om huruvida sommarjobb har effekt eller inte, men notera att den analysen kan bli skev eftersom sommarjobbarna i Grupp 3 inte lottades till det utan de skaffade sig det på egna förtjänster, här återkommer alltså något av de problem som andra studier har brottats med. Den andra analysen besvarar frågan om huruvida kommunens åtgärd hade någon effekt. Den frågan kan besvaras med störst tillförlitlighet och är också den med mest policyrelevans. Vi fokuserar därför på denna analys, men noterar redan här att den kvalitativa slutsatsen inte förändrades när vi gjorde den första analysen.

2.1 Fördelning av sommarjobb i Falun

Falu kommun har erbjudit gymnasister sommarjobb genom ett lotteriförfarande sedan 1995 och vi har data över de sökande för åren 1995 till 2002, undantaget 1996 som inte längre stod att finna. Ett typiskt år under denna period fördelade

sig kommunens gymnasister i de olika grupperna i enlighet med vad som visas i Figur 2.

Varje år är det ungefär 2 700 gymnasister i Falun som skulle kunna söka sommarjobb. 800 av dem väljer att söka hos kommunen och 200 erbjuds sommarjobb på basis av lotteriets utfall. Det kan nämnas i sammanhanget att vi enbart inkluderar studenter i åldersgruppen 16 till 19 år. Figur 2 är inte riktigt rättvisande för år 1995 som var det första ansökningsåret med det aktuella förfarandet. Det året var det bara 160 sökande och det året var chansen att erbjudas ett sommarjobb högst.

Figur 2: Falu kommuns gymnasister. Antal i de olika grupperna. SJ är förkortning för sommarjobb.

Uppgifterna som ligger till grund för Figur 2 tillhandahålls av Falu kommun tillsammans med studenternas personnummer. Med hjälp av SCB har ytterligare information om studenterna tillförts från olika register. Bland annat har information om deklarerad inkomst för efterföljande år lagts till liksom demografiska uppgifter samt familje- och utbildningsuppgifter. Därmed kan vi följa studenternas inkomstutveckling efter gymnasietiden som vi antar upphör vid 19 års ålder.

Tabell 1 visar hur mycket de olika grupperna av gymnasister som arbetade tjänade under det år de sommarjobbade. Uppgifterna anger medianinkomster från sommarjobb men de kan inkludera ytterligare inkomster under läsåret. Här liksom i analysen fokuserar vi på medianinkomst eftersom inkomsterna är tämligen snedfördelade och att risken därmed skulle vara stor att några enskilda sommarjobbare med hög inkomst drog upp medelvärdet. Inkomsterna är deflaterade med konsumentprisindex i 2002 års nivå. Inkomsterna för dem som inte

ansökte, dvs grupp 5, är högre än för de andra två vilket kan bero på högre lön men det kan också bero på att deras sommarjobb varade längre tid.

Tabell 1: Medianinkomst för sommarjobbarna, i kronor.

År	Ansökte om kommunalt SJ		Ansökte ej (Grupp 5)
	Erbjöds (Grupp 1)	Erbjöds ej (Grupp 3)	
1995	6 745	8 298	10 385
1996	saknas	saknas	Saknas
1997	6 681	5 832	9 968
1998	7 856	7 113	11 571
1999	6 765	7 294	16 385
2000	8 787	6 642	17 782
2001	8 172	8 733	17 365
2002	7 200	7 200	16 300

Huvudfrågan är om sommarjobbet leder till ett starkt arbetsmarknadsinträde och därför har vi tagit fram inkomstutvecklingen för samtliga gymnasister som ansökte om kommunalt sommarjobb. Vi studerar den deklarerade årsinkomsten från det år de fyller 19 år, vilket vanligtvis sammanfaller med när gymnasie-studierna avslutats. Som längst kunde vi följa dem i sju år, men det var bara för dem som ansökte 1995 och var 18 år vid ansökningsåret.

Eftersom gymnasietiden spänner över flera somrar så var det möjligt för samma student att lämna in flera ansökningar innan hon nådde 19 år. Under den aktuella perioden lämnades 4 810 ansökningar in av 3 197 gymnasister. Sannolikheten att erbjudas ett sommarjobb var de flesta år ungefär en fjärdedel (200 sommarjobb fördelade på 800 sökande). Chansen att erbjudas sommarjobb ett efterföljande år påverkades inte av utfallet från föregående år, så exempelvis var sannolikheten att erbjudas sommarjobb två år i rad (förutsatt att gymnasisten sökte båda åren) en på sexton. De flesta gymnasisterna (92 %) kom att erbjudas sommarjobb endast en gång, men några erbjöds två gånger och ett par stycken erbjöds tre gånger.

Vi har valt att definiera sommarjobbare som de som *erbjödits ett sommarjobb av kommunen genom lotteriet åtminstone en gång* innan 19 års ålder. Gruppen ”ej erbjödits sommarjobb” definieras som de som inte erbjödits sommarjobb innan 19 år, trots (eventuellt upprepade) ansökningar om ett sådant.

När vi i nästa avsnitt diskuterar effekten av sommarjobb så ska det således förstås som att jobbet har erbjudits en eller möjligen flera somrar.

Runt tusen av dem som sökte hade inte avslutat gymnasiet 2003, som är det sista år vi har inkomstuppgifter för. Vi kunde därmed följa utfallen efter 19 års ålder för 2 140 av de 3 197 gymnasisterna.

För att effektutvärderingen ska vara pålitlig krävs att sommarjobbets fördelning verkligen var slumpmässig. Vi har kontrollerat det på flera sätt. Det första var att tala med kommunens tjänstemän som bekräftar det. Det andra var att verifiera att sannolikheten för erbjudande inte beror på föregående års utfall. Det tredje sättet var att kontrollera om de med erbjudande och de utan har samma fördelning med avseende på bakgrundsvariabler. Vi fann då ingen skillnad i grundskolebetyg mellan de två grupperna och inte heller i föräldrahushållets inkomst. Vi finner dock att åldern är högre i gruppen med erbjudande än i gruppen utan erbjudande. Vi tror att förklaringen ligger i att vi inte haft tillgång till exakt ålder utan endast födelseår och att vi därmed inte enkelt kan särskilja dem som fyllt 16 år innan sommaren och dem som fyllde efter, snarare än att lotteriet skulle ha varit orättvist. Ett annat märkligt och svårbedömt resultat är att vissa år är flickor (statistiskt) signifikant under-representerade i gruppen med erbjudande. Vi har inte funnit någon förklaring till detta och är benägna att tro att det handlar om en sinkadus.

3 Undersökningens resultat

I anslutning till Figur 1 redovisade vi de gruppjämförelser vi avsåg att basera analysen på. Viktigast ur ett policyhänseende var att jämföra dem som fått erbjudande om sommarjobb med dem som inte fått det. En sådan jämförelse fokuserar på effekten av kommunens sommarjobbs*erbjudande*. Vi jämför alltså grupperna 1 och 2 med grupperna 3 och 4 (se Figur 1). Man kan tänka sig att alla som inte fick ett erbjudande ändå ordnade med sommarjobb hos någon annan arbetsgivare och i så fall skulle effekten förmodligen vara lika med noll. Slutsatsen bör då inte vara att sommarjobb i sig saknar betydelse utan att kommunens åtgärd var onödig eftersom gymnasisterna själva klarar att finna sommarjobb.

Tabell 2 visar medianinkomstutvecklingen efter 19 års ålder för dem som fick erbjudande om kommunalt sommarjobb respektive för dem som inte fick det. Tabellen är uppbyggd så att den visar gruppernas inkomst åren efter att de

förmodades ha slutat gymnasiet. Många av dem som ingår i studien har ingen inkomst de första åren efter gymnasiet till exempel på grund av högskolestudier men de ingår likafullt i uträkningen med inkomsten satt till noll.

På raden längst ner i tabellen visas skillnaden i medianinkomst för dem med erbjudande om sommarjobb och dem som inte fick erbjudandet. Eftersom erbjudandet var en följd av ett lotteri är det nödvändigt att beakta möjligheten att skillnaden beror på slumpen. Statistiska test för om skillnaden är systematisk eller slumpmässig har gjorts med Wilcoxon-Mann-Whitney testet (se Wang, 2006) och en stjärnmarkering används för att visa på en statistiskt signifikant skillnad på 5 %-nivån.

Tabell 2: Medianinkomst i hundratals kronor efter 19 års ålder efter erbjudande

År	0	1	2	3	4	5	6	7
Erbjudna SJ								
- Median	534	460	479	439	506	972	1741	2184
- Antal	(940)	(742)	(579)	(387)	(237)	(83)	(39)	(15)
Ej erbjudna SJ								
- Median	437	420	547	535	630	530	761	915
- Antal	(1202)	(966)	(687)	(481)	(279)	(141)	(39)	(11)
Medianskillnad	97*	40	-68	-96	-124*	442	980	1269

Anm: Inom parantes visas antalet gymnasister som utgör beräkningsgrund. En stjärnmarkering på raden för skillnaden innebär att skillnaden är statistiskt signifikant på 5 %-nivån.

Gymnasisterna som fick ett sommarjobbserbjudande har en signifikant högre inkomst än de utan erbjudande det år de avslutade gymnasiet, skillnaden är ungefär 9 700 kronor. Därefter saknas en entydig bild om inkomstskillnader. Det är visserligen kittlande att notera att skillnaderna efter sex, sju år beräknas till runt 100 000 kronor, men vi har kunnat följa ytterst få gymnasister under tillräckligt lång tid så därför kan skillnaderna mycket väl bero på slumpen.

Lotteriet ägde rum varje ansökningsår vilket betyder att en jämförelse mellan dem med och utan erbjudande är korrekt om de sökt samma år. I Tabell 2 är samtliga ansökningsår sammanlagda i en resultattabell. Innan vi gjorde det analyserade vi materialet år för år och fann då att en sammanläggning inte förvanskar resultaten.

Vad blir resultatet om vi jämför dem som sommarjobbat med dem som aldrig sommarjobbade under gymnasietiden? I Tabell 3 visar vi resultaten av en sådan jämförelse. Men vi påminner om att analysen nu inte baseras på en slumpmässig fördelning utan att personerna själva har *valt* olika vägar vilket

gör att analysen inte med säkerhet kan ges samma kausala tolkning som när vi analyserade effekten av kommunens sommarjobbserbjudande: De som inte fick ett erbjudande delar sig i två undergrupper där den ena är de som ändå ordnade med sommarjobb och den andra är de som inte gjorde det. Det finns anledning att misstänka att de som klarade att ordna med sommarjobb från början var bättre rustade för ett lyckosamt arbetsmarknadsinträde. En följd av det är att man kan befara att en eventuell skillnad mellan sommarjobbarna och de andra beror både på effekten av ett sommarjobb men också att sommarjobbarna generellt har ett bättre utgångsläge. Och därmed kommer en jämförelse att över-skatta sommarjobbets betydelse.

Medianinkomsten för dem som inte sommarjobbat ligger runt 50 000 kronor per år de sju åren som efterföljer gymnasiet. För sommarjobbarna startar den på samma nivå men stiger efter fem år kraftigt. Men som framgår av tabellens sista rad så är inga skillnader statistiskt signifikanta, vilket bland annat beror på att det är få gymnasister utan sommarjobbserfarenhet som vi kunde följa mer än fem år.

Tabell 3: Medianinkomst i hundratals kronor efter 19 års ålder efter sommarjobb

År	0	1	2	3	4	5	6	7
Med sommarjobb								
- Median	492	444	511	484	556	848	1427	2042
- Antal	(1430)	(1158)	(884)	(602)	(371)	(174)	(70)	(23)
Utan sommarjobb								
- Median	441	422	526	533	596	430	464	693
- Antal	(712)	(550)	(382)	(266)	(145)	(50)	(8)	(3)
Medianskillnad	51	22	-15	-49	-40	418	963	1349

Anm: Inom parentes visas antalet gymnasister som utgör beräkningsgrund. En stjärnmarkering på raden för skillnaden innebär att skillnaden är statistiskt signifikant på 5 %-nivån.

För att sammanfatta analyserna så får vi konstatera att vi inte finner någon signifikant effekt av vare sig sommarjobb eller kommunens sommarjobbs-erbjudande på arbetsmarknadsinträdet utöver, möjligen, en mycket kortvarig effekt efter gymnasiet.

3.1 Kompletterande analyser

Utöver ovan nämnda frågeställningar, det vill säga huruvida gymnasisterna har sommarjobbat eller inte och deras inkomstutveckling, så innebar tillgången till

register hos SCB (Statistiska Centralbyrån) att många bakgrundsvariabler kunde kopplas till studenterna. De kan användas för två ändamål. Det första är att konstanthålla för dem så att gymnasister av samma slag jämförs med varandra. Om lotteriet verkligen var rättvist så ska det inte behövas, men det kan leda till en ökad precision i jämförelsen och därmed till mera precisa slutsatser. Det andra ändamålet är att studera om effekten av sommarjobb skiljer sig mellan olika grupper av gymnasister.

Vi använde en regressionsmodell där vi inkluderade bakgrundsvariabler såsom kön, föräldrahushållets inkomster och grundskolebetyg för att nämna några variabler. Analysen förändrade inte den kvalitativa slutsatsen.

Ett problem med analysen i avsnitt 3 var att antalet observationer var litet när vi försökte bestämma långtidseffekten. Vi gjorde några försök att bestämma huruvida sommarjobbseffekten varierade med bakgrundsvariabler såsom t ex kön, men precisionen i skattningarna var så låg att analysen inte tillförde någon information.

4 Avslutande kommentarer

I titeln ställde vi frågan om ett kommunalt sommarjobb är en gräddfil till arbetsmarknaden. Svaret på frågan är nog nej.

Om vi börjar med åtgärden som vi studerat, nämligen att Falu kommun tillhandahåller sommarjobb till gymnasister, så kan vi konstatera att de som erbjöds sommarjobb av kommunen inte har klarat sig nämnvärt bättre än de som saknade erbjudande. En förklaring ligger i att gymnasisterna under den aktuella perioden var tämligen skickliga på att skaffa sommarjobb på egen hand, runt hälften ordnade ändå med ett sommarjobb. Och det kan naturligtvis vara så att de sommarjobben var av högre kvalitet. En annan möjlighet är att kommunens sommarjobb var för kortvariga och innebar för okvalificerade uppgifter för att gymnasisterna senare skulle ha någon nytta av dem som referens eller erfarenhet.

När vi jämförde dem som faktiskt sommarjobbat med de andra så fann vi inte heller någon statistiskt signifikant skillnad i arbetsmarknadsinträdet. Återigen kan förklaring vara att arbetsmarknaden inte fäster någon vikt vid tidigare erfarenhet av sommarjobb. Men en annan möjlig förklaring kan vara att när ungdomarna lämnat gymnasieskolan och söker sig ut på arbetsmarknaden så existerar det ett tämligen rikt utbud på praktikåtgärder inom AMS regi som gör

att eventuella erfarenheter och referenser från ett sommarjobb snabbt kan kompenseras inom ramen för en praktik.

Det finns dock ett par komplikationer med studien som kan innebära att vi missat att upptäcka en positiv effekt av ett sommarjobb. Den första är att vi haft ett litet material vilket har försvårat långtidsuppföljningen. Effektskattningarna på lång sikt är starkt positiva, men inte statistiskt signifikanta. Den andra, och den relaterar också till behovet att kunna följa fler gymnasister under en lång tid, är att man kan vara skeptisk till påståendet att gymnasisterna avser att träda in på arbetsmarknaden efter gymnasiet. Nära hälften av gymnasisterna kan förmodas planera för en högskoleutbildning och i den mån utbildningen varar tre, fyra år kommer deras inkomstutveckling vara svag under vår uppföljningsperiod, för att sedan, möjligen, ta fart. En sådan utveckling skulle vi ha missat med vårt material.

Lösningen på dessa komplikationer ligger i att ha tillgång till en längre uppföljningsperiod vilket vi kommer att ha om ett par år.

Referenser

- Carling, K & K Richardson (2004), "The relative efficiency of labor market programs: Swedish experience from the 1990's", *Labour Economics*, 11:3, 335–354.
- Grossman, R J (1997), "Summer jobs", *Human Resources Magazine*, 42:4, 100–106.
- Ruhm, C J (1997), "Is high school employment consumption or investment?", *Journal of Labor Economics*, 15, 735-776.
- Schröder, L (2004), "The role of youth program in the transition from school to work", IFAU, Institute for labour market policy evaluation, Working Paper 2004:5.
- U S News & World Report (1993), "A different kind of summer", 115:1, 11–13.
- Wang, I J Y (2006), "Small sample inference for two-sample median tests", Department of Information Science/Statistics, Uppsala University, upcoming Working Paper.
- Wang, I J Y, K Carling & O Nääs, (2006), "High school students' summer jobs and their ensuing labour market achievement", IFAU, Institute for labour market policy evaluation, Working Paper 2006:14.
- Weller N F, S P Cooper, K Basen-Engquist, S K Kelder & S R Tortolero, (2003), "School-year employment among high school students: effects on academic, social, and physical functioning", *Adolescence*, Vol 38, Issue 151, 441–459.

IFAU:s publikationsserier – senast utgivna

Rapporter/Reports

- 2006:1** Zenou Yves, Olof Åslund & John Östh ”Hur viktig är närheten till jobb för chanserna på arbetsmarknaden?”
- 2006:2** Mörk Eva, Linus Lindqvist & Daniela Lundin ”Påverkar maxtaxan inom barnomsorgen hur mycket föräldrar arbetar?”
- 2006:3** Hägglund Pathric ”Anvisningseffekter” – finns dom? Resultat från tre arbetsmarknadspolitiska experiment”
- 2006:4** Hägglund Pathric ”A description of three randomised experiments in Swedish labour market policy”
- 2006:5** Forslund Anders & Oskar Nordström Skans “(Hur) hjälps ungdomar av arbetsmarknadspolitiska program för unga?”
- 2006:6** Johansson Per & Olof Åslund ”Arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare – teori, praktik och effekter”
- 2006:7** Calleman Catharina ”Regleringen av arbetsmarknad och anställningsförhållanden för hushållstjänster”
- 2006:8** Nordström Skans Oskar, Per-Anders Edin & Bertil Holmlund ”Löneskillnader i svenskt näringsliv 1985–2000”
- 2006:9** Engström Per, Hesselius Patrik & Malin Persson ”Överutnyttjande i tillfällig föräldrapenning för vård av barn”
- 2006:10** Holmlund Bertil, Qian Liu & Oskar Nordström Skans ”Utbildning nu eller senare? Inkomsteffekter av uppskjuten högskoleutbildning”
- 2006:11** Sibbmark Kristina & Olof Åslund ”Vad för vem och hur gick den sen? En kartläggning av arbetsförmedlingarnas insatser för utrikes födda under 2005”
- 2006:12** Fredriksson Peter & Björn Öckert ”Är det bättre att börja skolan tidigare?”
- 2006:13** Sibbmark Kristina ”Arbetsmarknadspolitisk översikt 2005”
- 2006:14** Wang Iris J Y, Kenneth Carling & Ola Nääs ”Är kommunala sommarjobb en gräddfil till arbetsmarknaden?”

Working Papers

- 2006:1** Åslund Olof, John Östh & Yves Zenou “How important is access to jobs? Old question – improved answer”
- 2006:2** Hägglund Pathric “Are there pre-programme effects of Swedish active labour market policies? Evidence from three randomised experiments”
- 2006:3** Johansson Per “Using internal replication to establish a treatment effect”

- 2006:4** Edin Per-Anders & Jonas Lagerström “Blind dates: quasi-experimental evidence on discrimination”
- 2006:5** Öster Anna “Parental unemployment and children’s school performance”
- 2006:6** Forslund Anders & Oskar Nordström Skans “Swedish youth labour market policies revisited”
- 2006:7** Åslund Olof & Per Johansson “Virtues of SIN – effects of an immigrant workplace introduction program”
- 2006:8** Lalive Rafael “How do extended benefits affect unemployment duration? A regression discontinuity approach”
- 2006:9** Nordström Skans Oskar, Per-Anders Edin & Bertil Holmlund “Wage dispersion between and within plants: Sweden 1985–2000”
- 2006:10** Korkeamäki Ossi & Roope Uusitalo “Employment effects of a payroll-tax cut – evidence from a regional tax exemption experiment”
- 2006:11** Holmlund Bertil, Qian Liu & Oskar Nordström Skans “Mind the gap? Estimating the effects of postponing higher education”
- 2006:12** Fredriksson Peter & Björn Öckert “Is early learning really more productive? The effect of school starting age on school and labor market performance”
- 2006:13** Pekkarinen Tuomas, Sari Pekkala & Roope Uusitalo “Educational policy and intergenerational income mobility: evidence from the Finnish comprehensive school reform”
- 2006:14** Wang Iris J Y, Kenneth Carling & Ola Nääs “High school students’ summer jobs and their ensuing labour market achievement”

Dissertation Series

- 2006:1** Hägglund Pathric “Natural and classical experiments in Swedish labour market policy”
- 2006:2** Savvidou Eleni “Technology, human capital and labor demand”
- 2006:3** Söderström Martin “Evaluating institutional changes in education and wage policy”
- 2006:4** Lagerström Jonas “Discrimination, sickness absence, and labor market policy”